

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

polska pomoc

IDEA

FUNDACJA ROZWOJU

ego

Evaluation for
Government
Organizations S.C.

EWALUACJA WYBRANYCH INICJATYW ZREALIZOWANYCH W RAMACH POLSKIEJ WSPÓŁPRACY ROZWOJOWEJ – PROJEKTY WSPIERAJĄCE ROZWÓJ MAŁEJ I ŚREDNIEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI NA UKRAINIE

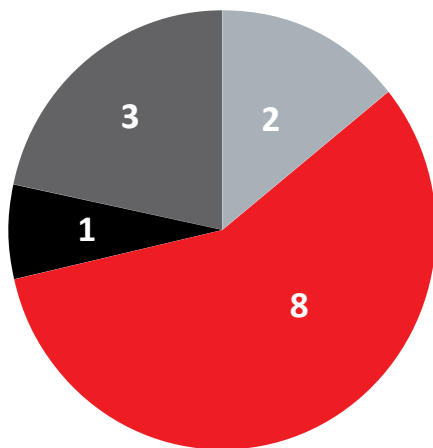
Celem ewaluacji było zbadanie wpływu polskiej pomocy na rozwój małej i średniej przedsiębiorczości w kontekście zwiększania szans na zatrudnienie na Ukrainie. Przedmiot analiz stanowiły projekty realizowane w latach 2011 – 2013. Badaniu poddano czternaście wybranych projektów.

W ewaluacji zastosowano kompilacje wielu metod i technik badawczych. Przeprowadzono m.in.: badanie gabinetowe (desk research), czterdzieści osiem wywiadów pogłębionych, badanie CAWI, panel ekspertów, analizę SWOT/TOWS, studia przypadku, zogniskowane wywiady grupowe oraz warsztaty strategiczne.

Badanie pokazało, że wybór małego i średniego biznesu jako jednego z priorytetów wsparcia polskiej współpracy rozwojowej był trafny. Odpowiada on zarówno na potrzeby ukraińskiego państwa, jak i społeczeństwa.

Wsparcie małego biznesu jest dla Ukrainy ważne przynajmniej z dwóch powodów. Po pierwsze, działalność w sferze małego biznesu zmusza do myślenia w perspektywie lokalnej, do zajęcia się działalnością na niewielką skalę, spojrzenia na indywidualnego klienta i dążenia do wywołania efektu w najbliższym otoczeniu. To bardzo ważne z punktu widzenia perspektyw umacniania demokracji w kraju. Po drugie, wybór sektora małych i średnich przedsiębiorstw na Ukrainie jako jednego z obszarów działania pomocy rozwojowej jest trafny także dlatego, że sektor ten wyjątkowo potrzebuje wsparcia. Po ponad dwudziestu latach transformacji ustrojowej udział MŚP w wytwarzaniu PKB Ukrainy jest wciąż bardzo niski – wynosi ok. 10-15%. Dzieje się tak, pomimo tego, że firmy z tego sektora mają przeważający udział- w ogólnej liczbie przedsiębiorstw na Ukrainie (stanowią ok. 95%). Dla porównania, w Polsce wskaźnik liczby przedsiębiorstw w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców jest około trzy razy większy niż na Ukrainie, natomiast znaczenie tego sektora dla wytwarzania PKB jest blisko pięciokrotnie większe (47% w 2011 r). W wielu krajach o dłuższej historii gospodarki rynkowej ten ostatni wskaźnik przekracza 50%.

Wykres 1. Zestawienie typów projektów realizowanych w ramach wsparcia MSP na Ukrainie (liczba projektów)

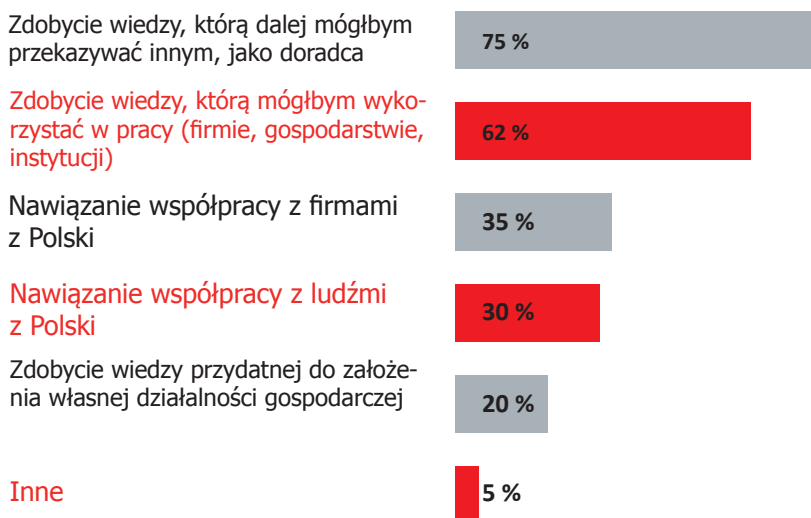
- praca z przedsiębiorcami i dla przedsiębiorców
- kształtowanie postaw i umiejętności
- tworzenie środowiska prawnego
- młodzież i przedsiębiorcy

Dane: MSZ, opracowanie własne

Znaczna część przebadanych projektów dotyczyła edukacji biznesowej, przy czym ich bezpośrednimi uczestnikami była najczęściej młodzież i/lub nauczyciele. Nieco więcej niż co trzeci projekt był skierowany bezpośrednio do przedsiębiorców.

Główni ukraińscy partnerzy pochodzili w większości z regionów graniczących z Polską lub położonych w stosunkowo niewielkiej odległości od granicy. Faktyczna realizacja przedsięwzięć obejmowała swoim zakresem niemal cały kraj.

Wykres 2. Efekty uczestnictwa w projektach

Dane: Badanie CAWI [N=192]. Procenty nie sumują się do 100% ze względu na możliwość zaznaczenia wielu odpowiedzi.

Większość podejmowanych działań wynikała z rozpoznania potrzeb beneficjentów, stanowiącego wynik doświadczenia i poczucia własnych kompetencji wnioskodawców. Realizowane były działania, po których zarówno projektodawcy, jak i ich ukraińscy partnerzy mogli zasadnie spodziewać się sukcesu. Oczekiwania beneficjentów zostały w znacznym stopniu spełnione. Szczególnie dotyczyło to projektów o charakterze edukacyjnym, w stosunkowo mniejszym zaś stopniu inicjatyw, w których jednym z celów było nawiązanie kontaktów biznesowych. W planowaniu działań uwzględniano ukraińskie dokumenty strategiczne.

Przeprowadzona ewaluacja oraz inne analizy i badania wskazują, że Polska ma pozytywny wizerunek w społeczeństwie ukraińskim. Polska pomoc rozwojowa dodatkowo wzmacnia takie postrzeganie naszego kraju. W opinii beneficjentów Polska dokonała udanych reform i jako taka może stanowić przykład dla innych. Oferta projektowa polskich wnioskodawców odbierana jest jako atrakcyjna i dopasowana do potrzeb odbiorców wsparcia. W przypadku kontynuowania wsparcia dla sektora MSP na Ukrainie wskazane wydaje się rozważenie:

- Bardziej szczegółowego ukierunkowania wsparcia na wybrane grupy lub rodzaje przedsięwzięć, (przykładowo organizacja instytucji otoczenia biznesu, budowanie oferty inwestycyjnej, mikroprzedsiębiorczość na obszarach wiejskich). Alternatywą może być zmiana nazwy priorytetu na taką, która bardziej odpowiadałaby faktycznie realizowanym działaniom.
- Zachęcenia organizacji przedsiębiorców i instytucji działających na rzecz wspierania sektora MŚP w Polsce do zainteresowania się współpracą z Ukrainą, do składania wniosków oraz realizowania projektów skierowanych do sektora MŚP na Ukrainie.
- Poprawy jakości działań informacyjno-promocyjnych (np. poprzez udostępnienie informacji o konkursach w ukraińskiej lub/i rosyjskiej wersji językowej).
- Szerszego wykorzystania projektów modułowych.
- Systematycznego budowania bazy danych kontaktowych beneficjentów i partnerów w projektach.

Pełna wersja raportu dostępna jest na stronie:
www.polskapomoc.gov.pl

Ewaluacja została zrealizowana na zlecenie
Departamentu Współpracy Rozwojowej
Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

